

VISS, KAS NAV SASKATĀMS

Metodiskie ieteikumi sarunām ar skolēniem pēc KVADRIFRONA veidotā Katrīnas fon Brēdovas grāmatas "Vis, kas nav saskatāms" iestudējuma noskatīšanās

Režisore: Paula Pļavniece

Lomās: Āris Matesovičs, Anta Aizupe, Elīna Hanzena

Dramatizējuma autore: Ance Strazda

Pirmizrāde: 18.03.2025.

Metodiskais materiāls sagatavots sadarbojoties ar:
Aiju Tūnu, *Dr. paed.*, kultūrizglītības programmas "Latvijas skolas soma" vadītāju

Cienījamie skolotāji!

Aicinām katras klases skolotāju pirms izrādes pārdomāt, vai klasē ir apcelšanas un/vai atstumšanas gadījumi, kas būtiski ietekmējuši vai joprojām ietekmē vienu vai vairākus skolēnus. Ja kāds no skolēniem cieš no negatīvas klasesbiedru attieksmes, lūdzam neuzkrītoši organizēt skolēnu izvietojumu tā, lai šis skolēns/skolēni sēž otrajā skatītāju rindā, tā mazinot iespēju, ka viņš/viņi tiek iesaistīti iestudējuma interaktīvajās daļās vai informēt izrādes vadītāju par konkrētiem bērniem, kurus neizvēlēties iestudējuma interaktīvajās sadaļās.

Pēc izrādes aicinām veidot sarunu ar skolēniem par gūtajiem iespaidiem un savām pārdomām. Sarunas var notikt saistībā ar **audzinātāja stundā** skartajām tēmām, kā arī apgūstot tādas mācību satura jomas kā sociālās zinības, ētika, literatūra, vizuālā māksla, tehnoloģijas un citas.

Iespējams, ka saruna pēc izrādes notiks kādā no nākamajām dienām vai pat pēc nedēļas. Lai saglabātu saikni, mākslinieki piedāvās vienu no iespējamām metodēm, kā uzsākt sarunu.

Aicinām saturiski strukturēt sarunu trīs daļās, pirms tam izvērtējot, cik brīvi par izvirzītajām tēmām iespējams runāt ar konkrētās klases skolēniem. Ir būtiski ievērot ieteikto secību, lai drošā veidā atvērtu diskusiju un mazinātu skolēnu spriedzi runāt par sev sensitīvu tēmu.

1.

Saruna par redzēto izrādi

Vispirms aicinām iepazīstināt skolēnus ar grāmatu, pēc kuras motīviem tapusi izrāde. Tā ir Katrīnas fon Brēdovas grāmata ar tādu pašu nosaukumu "Viss, kas nav saskatāms". Latviešu valodā tulkojusi Mudīte Treimane, izdevusi izdevniecība "Liels un mazs".

Viss, kas nav
saskatāms

Uzsākot diskusijas daļu, vispirms aicinām atcerēties redzēto un runāt tieši par izrādi un tajā notiekošo. Varat izmantot šādus uzvedinošus jautājumus:

- Par ko bija šī izrāde? Kāda bija izrādē izvirzītā tēma? Kā tā tika atklāta?
- Vai šī bija tradicionāla izrāde?
- Kas izrādē notika?
- Vai un, ja jā, tad kāda nozīme notikumu attīstībā ir izrādes varoņu dzimumam? Vai tas ietekmē varoņu rīcības un izvēles?
- Vai tas palīdz, ja to, kuram uzbrūk, atbalsta "slepeni"? Vai tā nav divkosība?
- Kādas bija izrādes beigas? Kas noteica to, ka beigas bija šādas?
- Kas, jūsuprāt, notiks tālāk?

Svarīgi nonākt līdz sarunai par to, **kāpēc situācija mainījās** – vai tas bija laimīgs gadījums, sagadīšanās vai kāda cilvēka lēmums iejaukties un tā bija mērķtiecīga, apzināta rīcība.

Vairāk informācijas par grāmatu:

ŠEIT

Vairāk informācijas par izrādi:

ŠEIT

2.

Vispārīgs situācijas apskats

Sarunas daļa, kurā izrādē atklātās tēmas var salīdzināt ar "reālo dzīvi"- skolēnu pieredzi vai viņu priekšstatu par to, kā dzīvē notiek. Ierosmei piedāvājam jums šādus jautājumus:

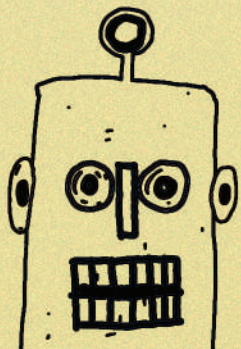
- Vai varēja noticēt stāstam?
- Vai dzimumam ir ietekme šāda veida notikumos reālajā dzīvē? Vai ir kādi stereotipi par to, kuri ir tie, kuri dara pāri un kuri ir upuri?
- Vai un, ja jā, tad kas izrādē notika/nenotika tā, kā dzīvē?
- Kādas būtu beigas šādai situācijai reālajā dzīvē? Kādi vēl tālāko notikumu scenāriji ir iespējami reālajā dzīvē?
- Kurš izrādē attēlotajā situācijā bija izšķirošais / pagrieziena punkts? (Atcerieties, ka uz šo jautājumu nav vienas pareizās atbildes.)
- Vai jūs zināt filmas, seriālus, grāmatas par līdzīgu tēmu? Kā tur atrisinās situācija?
- Kā šādu situācija reālajā dzīvē ir iespējams mainīt/nemainīt?

3.

Personīgā pieredze

Sarunas daļa, kuru izmantot, izvērtējot situāciju klasē, klases kolektīva dinamiku un savstarpējās attiecības.

- Kas nosaka kāda klasesbiedra "nepopularitāti"?
- Vai tavas attiecības ar citiem skolēniem ietekmē tas, kāds ir viņa / viņas statuss klasē?
- Vai tev ir kāda pieredze attiecībām ar "nepopulāriem" klasesbiedriem?
- Kā apturēt un nepieļaut vardarbību pret sevi vai kādu citu? Kas un kā var palīdzēt?
- Vai ir iespējams, ka tas, kuru atstumj vai apceļ, "pats ir vainīgs", jo ir nejauks?
- Kā / kāpēc cilvēks kļūst nejauks?
- Vai noteikti ar pašu jānotiek kam sliktam vai traģiskam, lai sāktu saprast citu situāciju un izjūtas?

Paldies, ka izmantojāt mūsu sagatavotos materiālus!

Lai veiksmīgi papildinātu materiālus ar iztrūkstošo un novērtētu darba ietekmi uz situāciju, aicinām pedagogus aizpildīt **anketu**:

Metodiskā materiāla noslēgumā kontakti kur vērsties krīzes situācijā:

KONTAKTI pie kā iespējams vērsties krīzes situācijā

<https://www.uzvediba.lv/>

Palīdz skolām un vecākiem risināt ar vardarbību saistītas situācijas

KONTAKTI pie kā krīzes situācijas var vērsties bērni

Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis: 116111

Raksti vai zvani psihologam: Pusaudžu resursu centrs +371 25737363

Zvani: Valsts Policija 110

Ziņo par pārkāpumu internetā: <https://drossinternets.lv>

Izrādes veidošanu atbalstījuši:

Pateicamies skolām, kuras palīdzējušas projekta ceļā uz pirmzirādi:
Valda Zālīša sākumskolai, Jaunciema pamatskolai, kā arī pamatskolai BŪSIM.